

 ÖSTHAMMARS KOMMUN – EN DEL AV ROSLAGEN		Dokumenttyp:	
		Riktlinje	
		Titel:	
Socialförvaltningens ledningssystem		Arbetet mot våld i nära relationer	
Granskad av:	Fastställd av:	Fastställd datum:	Reviderad datum:
Ledningsgruppen IFO och VoO samt projektgrupp	Socialnämnden	2013-10-23	

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förkortningar.....	1
Bakgrund och syfte.....	1
Särskilt utsatta grupper.....	2
Uppmärksamma och kartlägga.....	2
Samverkan.....	2
Information och service.....	3
Kompetens och kompetensutveckling.....	3
Verkställande av beslut till extern utförare	3
Anhörigstöd.....	3
Uppföljning	3

Förkortningar

IFO	Individ- och familjeomsorg
VoO	Vård och omsorg
SoL	Socialtjänstlagen
SOSFS	Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd

Bakgrund och syfte

Socialtjänstlagen förtydligar och påminner om ansvar för vissa målgrupper. I 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453) tydliggörs behov av stöd till brottsoffer. Detta gäller särskilt våldsutsatta kvinnor och barn som har bevittnat våld. I Socialstyrelsens allmänna råd om socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld (SOSFS 2009:22) ges rekommendationer till stöd för socialnämndens verksamhet.

I riktlinjen tydliggörs socialförvaltningens arbete med våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Socialtjänstlagen anger i huvudsak våld mot kvinnor. Medvetenhet finns om att våld i nära relationer även kan se ut på andra sätt. Det förekommer våld i samkönade relationer och förövaren kan också vara en kvinna och offret en man. Även våld i relationer som inte är parrelationer är viktigt att arbeta mot; det kan exempelvis röra sig om äldre våldsutsatta som utsätts för våld av sina vuxna barn. Riktlinjen uppmärksammar även våld i nära relationer i relationen mellan brukare (exempelvis dementa inom VoO) och anhöriga till dem.

Riktlinjen omfattar allt våld i nära relationer; oavsett om det är fysiskt, sexuellt, psykiskt, ekonomiskt våld eller försummelse samt i alla former av relationer.

Genom att hjälpa våldsutövare att ändra sitt beteende kan vi förebygga att personen utövar våld i nya relationer, eller fortsätter vara våldsam i en befintlig relation. Socialförvaltningens hjälp till våldsutövare, i syfte att de ska sluta utöva alla former av våld mot sina närstående, är ett utvecklingsområde.

Särskilt utsatta grupper

Socialstyrelsen har tydliggjort ett antal grupper av människor som särskilt utsatta när de lever med våld i nära relationer. Det handlar bland annat om att det kan vara svårare för dessa individer att få hjälp. Detta kan bero på att den enskilde har svårare att kontakta socialförvaltningen eller att handläggaren som ska upptäcka och erbjuda hjälp har svårare att upptäcka våldet bland de övriga problemen som den enskilde har. Individer inom dessa grupper kan även ha hjälpbehov som skiljer sig från vad socialförvaltningen vanligtvis erbjuder.

Socialförvaltningen ska i sitt arbete för att hjälpa våldsutsatta se till individen. Personliga egenskaper såsom ålder, kön, ursprung eller sexuell läggning ska inte spela någon roll när det finns anledning att tro att personen är våldsutsatt, då ska information och hjälp alltid erbjudas. I den individuella bedömningen ingår även att anpassa eventuella biståndserbudanden efter individens hjälpbehov.

De grupper som socialstyrelsen har identifierat är: personer med missbruksproblematik, personer med utländsk bakgrund, personer som utsätts för hedersrelaterat våld, äldre våldsutsatta, personer med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen ser även att personer i samkönade parrelationer och män som utsätts för våld är särskilt utsatta.

Uppmärksamma och kartlägga

Aspekter kring våld i nära relationer, såsom dess uttryck och omfattning, ska vara väl känd bland anställda på socialförvaltningen. Statistik ska föras årligen över antalet ärenden där problematiken har uppmärksammats, oavsett om det har lett till biståndsbeslut eller inte. Statistiken ska redovisas i den årliga verksamhetsberättelsen.

Vid utredningar som följer på ansökan, anmälan eller att ärendet väcks på annat sätt ska frågan om förekomst av våld alltid ställas, förutsatt att det är lämpligt utifrån situationen. Socialförvaltningen ska fastställa rutiner för hur ärenden med våldsproblematik ska hanteras.

Socialförvaltningen ska två gånger årligen inventera förekomst av våld i aktuella ärenden. Inventering ska även ske utifrån ett samverkansperspektiv (i samverkansgruppen) för att kartlägga hur många våldsutsatta i kommunen som kommer i kontakt med olika former av hjälp. Redovisning sker i den årliga verksamhetsberättelsen.

Skillnaden mellan inventeringen på socialförvaltningen och samverkansgruppens inventering är att socialförvaltningen under korta, specificerade perioder aktivt frågar alla för att kartlägga hur många av dem som handlagts som är våldsutsatta; medan samverkansgruppens inventering kartlägger hur många som söker hjälp för våldet i kommunen och vart de vänder sig.

Samverkan

Socialförvaltningen ska utveckla och kvalitetssäkra intern och extern samverkan. Den interna och externa samverkan ska syfta till att den enskilde kan erbjudas adekvat stöd som motsvarar behoven. Rutiner för samverkan ska fastställas. (Se även rubrik: kompetens och kompetensutveckling.)

Huvudsyftet med den externa samverkan är att se till att alla som utsätts för våld i nära relationer hittar den hjälp som finns att få. Socialförvaltningen ska eftersträva samverkan med alla relevanta parter samt att skapa en samverkansöverenskommelse för arbete i en

samverkansgrupp för att tydliggöra ansvar och roller. Samverkan med andra myndigheter och ideella organisationer är av stor betydelse för samsyn och erfarenhetsutbyte.

Information och service

På socialförvaltningens hemsida ska det finnas lättillgänglig information för medborgarna om var man kan vända sig för att få hjälp. Det ska även finnas ett skriftligt informationsmaterial på varje enhet inom socialförvaltningen. Informationen ska vara riktad till alla grupper, vilket bland annat innebär att den även ska vara översatt till finska samt andra vanligt förekommande språk. Det ska vara lätt för våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare att nå socialförvaltningen för att få information och hjälp.

Kompetens och kompetensutveckling

Fyra personer med spetskompetens inom området våld i nära relationer ska finnas på förvaltningen. Dessa representerar: IFO:s vuxensektion, IFO:s BoU-sektion, VoO biståndshandläggning samt VoO:s utförarverksamhet.

Kontaktpersonernas roll är: omvärldsbevakning, förmedla kunskap, utgöra spetskompetens. En viktig och prioriterad uppgift för gruppen är att samverka med varandra för erfarenhetsutbyte och stöd. Gruppens roller och uppgifter ska beskrivas mer utförligt i rutin. Gruppen ska vid ett tillfälle årligen informera socialnämnden om arbetet inom detta område. I denna information ingår förslag på förändringar, åtgärder och utvecklingsområden.

Socialförvaltningens handläggare ska inneha en fördjupad kunskap kring värdegrund och bemötande för att kunna skapa förtroendefulla möten där våldsproblematik kan upptäckas.

Personal i utförarverksamhet i egenregi ska få kompetensutveckling för att kunna upptäcka om våld i nära relationer förekommer samt veta vad de ska göra i den situationen. Rutin ska finnas för personalen i de fall de upptäcker våld i nära relationer.

Ansvarig chef ska säkerställa kvalitetssäkring och metodutveckling samt att riktlinjer och rutiner följs inom verksamheten. Ansvarig chef ska även se till att information om riktlinjer och rutiner tas upp på APT, minst en gång per år.

Verkställande av beslut till extern utförare

Om socialförvaltningen överlåter till någon annan att genomföra en insats enligt socialtjänstlagen ska den verksamheten kontrolleras och följs upp. Detta ska ske på ett systematiskt och kvalitetssäkrat sätt.

Anhörigstöd

Anhörigstödet och demensvårdsutvecklare kan kontaktas både om en anhörig utsätts för våld eller om det finns oro att den anhöriga kan komma att utöva våld, exempelvis på grund av stor arbetsbelastning vad gäller omvårdnaden om sin närstående. Den anhöriga kan få hjälp att lära sig metoder både för att minska risken att utsättas för våld och för att lära sig hantera arbetsbördan. Det är även viktigt att utreda möjligheterna till exempelvis avlastning.

Uppföljning

Riktlinjen ska följas upp, och vid behov revideras, i enlighet med socialnämndens systematiska kvalitetsarbete. Rutiner tas fram och revideras löpande för att säkra verksamhetens kvalitet. (Se även rubrik: kompetens och kompetensutveckling.)